

У Х В А Л А

КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень законів України „Про театри і театральну справу“, „Про культуру“, „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження контрактної форми роботи у сфері культури та конкурсної процедури призначення керівників державних та комунальних закладів культури“

м. К и ї в
20 квітня 2017 року
№ 6-у/2017

Справа № 2-5/2017

Конституційний Суд України у складі суддів:

Бауліна Юрія Васильовича – головуєчого, доповідача,
Вдовіченка Сергія Леонідовича,
Гультая Михайла Мирославовича,
Запорожця Михайла Петровича,
Касмініна Олександра Володимировича,
Колісника Віктора Павловича,
Мельника Миколи Івановича,
Мойсика Володимира Романовича,
Саса Сергія Володимировича,
Сліденка Ігоря Дмитровича,
Шевчука Станіслава Володимировича,

розглянув на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень першого речення частини другої, частини третьої статті 20 Закону України „Про театри і театральну справу“ від 31 травня 2005 року № 2605–IV (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 26, ст. 350) зі змінами, абзаців першого, другого, третього частини другої статті 21 Закону України „Про культуру“ від 14 грудня 2010 року

№ 2778–VI (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 24, ст. 168) зі змінами, абзацу першого пункту 3 розділу II „Прикінцеві положення“ Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження контрактної форми роботи у сфері культури та конкурсної процедури призначення керівників державних та комунальних закладів культури“ від 28 січня 2016 року № 955–VIII (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 10, ст. 103).

Заслухавши суддю-доповідача Бауліна Ю.В. та дослідивши матеріали справи, Конституційний Суд України

у с т а н о в и в:

1. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням визнати такими, що не відповідають частині першій статті 8, частині третій статті 22, частинам першій, другій статті 43 Конституції України (є неконституційними), положення першого речення частини другої, частини третьої статті 20 Закону України „Про театри і театральну справу“ від 31 травня 2005 року № 2605–IV зі змінами (далі – Закон № 2605), абзаців першого, другого, третього частини другої статті 21 Закону України „Про культуру“ від 14 грудня 2010 року № 2778–VI зі змінами (далі – Закон № 2778), абзацу першого пункту 3 розділу II „Прикінцеві положення“ Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження контрактної форми роботи у сфері культури та конкурсної процедури призначення керівників державних та комунальних закладів культури“ від 28 січня 2016 року № 955–VIII (далі – Закон № 955).

Відповідно до статті 20 Закону № 2605 трудові відносини з професійними, творчими працівниками, художнім та артистичним персоналом державних та комунальних театрів оформлюються шляхом укладання контрактів (перше речення частини другої); формування кадрового складу художнього та артистичного персоналу державних та комунальних театрів здійснюється на конкурсній основі в порядку,

визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв (частина третя).

Згідно з частиною другою статті 21 Закону № 2778 трудові відносини з професійними творчими працівниками (художнім та артистичним персоналом) державних та комунальних закладів культури оформлюються шляхом укладення контрактів (абзац перший); формування кадрового складу художнього та артистичного персоналу державних та комунальних закладів культури здійснюється на конкурсній основі в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв (абзац другий); за результатами конкурсу з переможцем з числа кандидатів укладається контракт строком від одного до трьох років за формою, визначеною центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв; після настання дати закінчення строку дії контракт вважається продовженим на строк, на який він був укладений, якщо жодна із сторін за місяць до цієї дати письмово не поінформувала іншу сторону про своє бажання припинити дію контракту (абзац третій).

Відповідно до абзацу першого пункту 3 розділу II „Прикінцеві положення“ Закону № 955 „з працівниками художнього та артистичного персоналу, які перебувають у трудових відносинах з державними та комунальними закладами культури, протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом укладається контракт строком від одного до трьох років без проведення конкурсу“.

Обґрунтовуючи невідповідність положень першого речення частини другої, частини третьої статті 20 Закону № 2605, абзаців першого, другого, третього частини другої статті 21 Закону № 2778, абзацу першого пункту 3 розділу II „Прикінцеві положення“ Закону № 955 частині першій статті 8, частині третій статті 22, частинам першій, другій статті 43 Конституції України, суб'єкт права на конституційне подання навів зміст

попередньої та чинної редакцій статті 20 Закону № 2605, статті 21 Закону № 2778. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини вважає, що вказаними положеннями „змінено існуючі норми законів шляхом передбачення лише єдиної форми трудових договорів для професійних творчих працівників (художнього та творчого персоналу) театру та державних і комунальних закладів культури, а саме контракту“, тобто встановлено „жорсткіше регулювання для реалізації права вказаних працівників на працю“, при цьому „оскаржувані норми Закону не забезпечують справедливого балансу між інтересами роботодавця та працівника. Засоби, які обрав законодавець для досягнення своєї мети, підривають конституційні гарантії права на працю у відповідній сфері, що суперечить принципу справедливості як елемента принципу верховенства права. Оскаржувані норми також призвели до звуження змісту та обсягу права на працю, гарантованого статтею 43 Конституції України, у порівнянні із змістом та обсягом, що гарантувався до внесення оскаржуваних змін, що суперечить частині третій статті 22 Конституції України“.

На підтвердження своєї позиції автор клопотання посилається на рішення Конституційного Суду України від 9 липня 1998 року № 12-рп/98, від 2 листопада 2004 року № 15-рп/2004, від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005, від 8 червня 2016 року № 3-рп/2016, міжнародні акти та наводить позиції науковців Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

2. Конституційний Суд України, розглядаючи питання про відкриття конституційного провадження у справі у зв'язку з прийняттям Першою колегією суддів Конституційного Суду України Ухвали від 11 квітня 2017 року про відмову у відкритті конституційного провадження у цій справі на підставі пункту 2 статті 45 Закону України „Про Конституційний Суд України“, виходить з такого.

Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ у конституційному поданні має зазначатися правове обґрунтування тверджень щодо неконституційності правового акта або його окремих положень (пункт 4 частини другої статті 39); предметом розгляду Конституційного Суду України може бути конституційне подання, в якому викладаються аргументи і стверджується про неконституційність законів, інших правових актів Верховної Ради України, актів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим (частина перша статті 71). Отже, суб'єкт права на конституційне подання, стверджуючи про невідповідність оспорюваного акта (його окремих положень) Основному Закону України, повинен навести правові аргументи щодо такої невідповідності виходячи з аналізу конституційних положень, на які він посилається (ухвали Конституційного Суду України від 8 липня 2015 року № 29-у/2015, від 4 квітня 2017 року № 4-у/2017).

Аналіз конституційного подання дає підстави для висновку, що Уповноважений Верховної Ради України з прав людини не навів правових аргументів щодо неконституційності положень першого речення частини другої, частини третьої статті 20 Закону № 2605, абзаців першого, другого, третього частини другої статті 21 Закону № 2778, абзацу першого пункту 3 розділу II „Прикінцеві положення“ Закону № 955. Суб'єкт права на конституційне подання, наголошуючи на тому, що оспорювані положення вказаних законів порушують гарантоване статтею 43 Конституції України право на працю, наводить положення Конституції та законів України, посилається на правові позиції Конституційного Суду України, викладені в його рішеннях, і цитує окремі положення міжнародних актів.

Конституційний Суд України вважає, що автор клопотання навів не правові аргументи на підтвердження неконституційності оспорюваних положень Закону № 2605, Закону № 2778, Закону № 955, а висловив припущення (власні оціночні судження) про недоцільність запровадження законодавцем контрактної форми роботи для професійних творчих працівників (художнього та творчого персоналу) театру та державних і

комунальних закладів культури, а також про недосконалість передбачених Законом № 955 змін щодо порядку реалізації права на працю вказаними особами. Однак припущення не можуть вважатися правовими аргументами на підтвердження неконституційності правових актів чи їх окремих положень (ухвали Конституційного Суду України від 17 лютого 2009 року № 5-у/2009, від 27 січня 2010 року № 2-у/2010). Крім того, цитування приписів Основного Закону України, правових позицій Конституційного Суду України та оспорюваних положень законів України без наведення правових аргументів щодо невідповідності останніх саме Конституції України також не є правовим обґрунтуванням їх неконституційності у розумінні пункту 4 частини другої статті 39, частини першої статті 71 Закону України „Про Конституційний Суд України“ (ухвали Конституційного Суду України від 4 липня 2016 року № 50-у/2016, від 13 липня 2016 року № 56-у/2016).

Таким чином, конституційне подання не містить правового обґрунтування тверджень щодо неконституційності положень першого речення частини другої, частини третьої статті 20 Закону № 2605, абзаців першого, другого, третього частини другої статті 21 Закону № 2778, абзацу першого пункту 3 розділу II „Прикінцеві положення“ Закону № 955, тому не відповідає вимогам пункту 4 частини другої статті 39, частини першої статті 71 Закону України „Про Конституційний Суд України“. Отже, є підстави для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 2 статті 45 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим Конституцією України, цим законом.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 147, 150, 153 Конституції України, статтями 39, 45, 50, 71 Закону України „Про Конституційний Суд України“, Конституційний Суд України

у х в а л и в:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень першого речення частини другої, частини третьої статті 20 Закону України „Про театри і театральну справу“ від 31 травня 2005 року № 2605–IV зі змінами, абзаців першого, другого, третього частини другої статті 21 Закону України „Про культуру“ від 14 грудня 2010 року № 2778–VI зі змінами, абзацу першого пункту 3 розділу II „Прикінцеві положення“ Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження контрактної форми роботи у сфері культури та конкурсної процедури призначення керівників державних та комунальних закладів культури“ від 28 січня 2016 року № 955–VIII на підставі пункту 2 статті 45 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим Конституцією України, цим законом.

2. Ухвала Конституційного Суду України є остаточною.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ